

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens Quæstiones à XXVII. vsque ad LXIV. & à Quæstione CVI.
vsque ad CXIV.

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1620

Variæ Scholasticorum opiniones. c. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81000)

ARTICVLVS II.

*Utrum donum sit proprium nomen
Spiritus sancti.*

201.
1. d. 18. art. 1.
Et ver. qu. 7.
art. 3. 5.

AD secundum sic proceditur. Videtur, quod donum non sit proprium nomen Spiritus sancti. Donum enim dicitur ex eo quod datur. Sed sicut dicitur Isa. 9. Filius datus est nobis: ergo esse donum conuenit Filio, sicut Spiritui sancto.

2. Præterea. Omne nomen proprium alicuius personæ significat aliquam eius proprietatem: sed hoc nomen, donum, non significat proprietatem aliquam Spiritus sancti. Ergo donum non est proprium nomen Spiritus sancti.

3. Præterea. Spiritus sanctus potest dici spiritus alicuius hominis, sed non potest dici donum alicuius hominis, sed solum donum Dei. Ergo donum non est proprium nomen Spiritus sancti.

Libro 4. de
Trin. c. 20. d.
med. 10. 3.

Sed contra est quod August. dicit in 4. de Trinitate: Sicut natum esse est Filio à patre esse, ita Spiritum sanctum donum Dei esse est à Patre & Filio procedere. Sed Spiritus sanctus sortitur proprium nomen inquantum procedit à Patre & Filio. Ergo & donum est proprium nomen Spiritus sancti.

Respondeo dicendum, quod donum secundum quod personaliter sumitur in diuinis, est proprium nomen Spiritus sancti. Ad cuius euidentiam sciendum est, quod donum proprie est datio irredibilis, secundum philosophum, id est, quod non datur intentione retributionis. Et sic importat gratuitam donationem. Ratio autem gratuitæ donationis est amor. Ideo enim damus gratias alicui aliquid, quia volumus ei bonum. Primo ergo, quod datur ei, est amor quo volumus ei bonum. Vnde manifestum est, quod amor habet rationem primi doni, per quod omnia dona gratuita donantur. Vnde cum Spiritus sanctus procedat ut amor, (sicut iam dictum est) procedit in ratione doni primi. Vnde dicit Augustinus 15. de Trinitate, quod per donum, quod est Spiritus sanctus, multa propria dona diuiduntur membris Christi.

207. art. 1.

Libro 15. de
Scrip. cap. 19.
ante med.
10m. 3.

Ad primum ergo dicendum, quod sicut Filius, quia procedit per modum verbi, quod de ratione sua habet quod sit similitudo sui principij, dicitur proprie imago, licet etiam Spiritus sanctus sit similis Patri: ita etiam Spiritus sanctus, quia à Patre procedit ut amor, dicitur proprie donum, licet etiam Filius detur.

33.

ARTIC. II.

Hoc enim ipsum, quod Filius datur, est ex Patris amore, secundum illud Ioan. 3. Sic Deus dilexit mundum, ut filium suum unigenitum daret.

Ad secundum dicendum, quod in nomine doni importatur quod sit datus per originem. Et sic importatur proprietas originis Spiritus sancti, quæ est processio.

Ad tertium dicendum, quod donum antequam datur, est tantum dantis: sed postquam datur, est eius cui datur. Quia igitur donum non importat dationem in actu, non potest dici quod sit donum hominis, sed donum Dei dantis. Cum autem iam datum est, tunc hominis est vel spiritus, vel datum.

CONCLUSIO affirmans. Veraque vero explicanda nobis est disputationibus sequentibus.

DISPUT. CLIII.

An ratio doni sit proprietas solius Spiritus sancti.

Varia Scholasticorum opiniones, cap. 1.

Donum, quod natura sua donum est, proprietatem esse Spiritus sancti, verior sententia est, cap. 2.

CAPVT I.

Varia Scholasticorum opiniones.

INter reliqua nomina, quæ Spiritui sancto à Theologis præsertim verò ab Augustino, tribuuntur, est donum. de quo nihilominus varia fuerunt Scholasticorum placita. Prima opinio sit Durand. in 1. dist. 18. quæst. 1. qui supposita definitione dei tradita à S. Tho. in art. 1. & 2. in qua duplex respectus includitur, alter ad donantem, alter ad eum, cui fit donatio, primum docet donum in diuinis solum posse appellari respectu creaturarum, ita tamen proprie conuenire essentia diuinæ, quatenus creaturis donari potest, sicut cuiusque personæ: nam tam essentia, quam persona creaturæ rationali donatur. Probat verò, quia eadem Deus creaturæ rationali donatur, quatenus datur ut obiectum cognitum, & dilectum, vel per modum rectoris, & gubernatoris peculiarem curam habentis: hæc autem liberalis donatio æque conuenit essentia, & personæ, ut patet: ergo ratio doni utrique communis est.

Deinde subdit hanc communem rationem doni appropriari tertie personæ, eo quod illa secundum appropriationem etiam procedere dicitur per amorem: amor autem habet rationem primi doni, ut etiam dixit S. Thomas in art. 2. Ergo idem existimat de nomine amoris, & de nomine doni, ut utrumque appropriatione solum tribuatur Spiritui sancto.

Hæc sententia falso nititur fundamento, ut enim vidimus disputatione 111. capite 1. censet Durandus Spiritum sanctum non procedere à Patre & Filio per voluntatem, sed proxime per naturam; ideoque illi non proprie conuenit rationem amoris producti, ac proinde nec doni. Si

autem existimaret Spiritum sanctum per voluntatem procedere, non dubitaret peculiarem rationem doni illi concedere: fateatur enim primum donum esse amorem productum; falsum autem esse fundamentum illius disp. citata cap. 2. ostensum est.

Secunda sententia sit Ocam, quam refert *Marfilus* in 1. q. 2. art. 1. notatione 3. & *Gabrielis* 1. dist. 8. quest. vnica, artic. 1. asserentium donum bifariam posse vlturpari; vno modo pro eo, quod gratis alicui dari potest, & hoc pacto non solum Spiritui sancto, sed etiam cuilibet personæ conuenit ratio doni: quolibet enim earum gratis donari potest creaturæ, *Filius enim datus est nobis*, Ela. 9. capit. & *Ioan. 3. Vt Filium suum vniuersum daret*; sic autem donum includit respectum ad creaturas, quibus donatur, vel donari potest. Altero modo dicitur donum id, quod procedit ex vi amoris alicuius obiecti, non quia liberaliter alicui datur: hoc autem modo Spiritus sanctus habet rationem doni respectu creaturarum, quibus liberaliter donatur, sed respectu Patris & Filij; quia est vtriusque mutus amor: quare erit donum Patris in Filium, & Filij in Patrem; sicut etiam est amor vnus in alterum, & contra. Sic docuit *Gab. in illa quest. art. 2. conclus. 1.* Qua quidem ratione idem *Gabr.* existimauit, essentiam diuinam esse donum Patris in Filium, cui ab æterno donatur à Patre; cui consentit *Capreolus* dist. illa 18. quest. 1. & videtur probari ex *Hilario*: octauo enim de Trinitate, circa medium ait, essentiam esse donum, quod Pater dat Filio.

Verum, vt optime notatur *Durand* in 1. dist. illa 18. quest. 1. numer. 10. *Marfil.* loco citato, & *Canariensis* 1. parte commentarij huius quest. essentia diuina non potest vilo modo dici donum respectu alicuius personæ accipientis illam, aut vna persona respectu alterius personæ: nec enim nominibus, prout libet, vtendum est, vtriusque illorum excogitandæ sunt significationes: sed apud Theologos denotare debent id, quod communi vsu apud Philosophos, & peritos significant: donum autem teste *Arist.* 4. Top. cap. 4. est datio irredibilis, hoc est, gratuita & liberalis, ac proinde ex nulla necessitate proueniens: sed talis esse non potest inter diuinas personas, si mutuo comparentur, neque si essentia diuina cum illis conferatur; ibi enim nulla liberalis datio interuenire potest; ergo necin eis donum reperitur. Accedit, quod si prædicto modo donum acciperetur in diuinis, non posset constitui proprietates Spiritus sancti, quod est contra Augustini doctrinam 4. de Trinitate, c. 20. vt infra explicabimus.

Tertia opinio est *Canariensis* secunda parte prædicti commentarij, qui asserit, tribus modis accipi donum. Nam cum donum duplicem habeat respectum, & ad eum, qui donat, cuius dicitur esse, & ad eum, cui donatur; dici potest donum, primo quidem, vt est alicuius donantis per indentitatem, & sic essentia diuina est donum, & quæcunque persona sui ipsius, quia se ipsam creaturis gratis donare potest: secundo modo dicitur donum, quod est alicuius per originem, & donari potest; sic ratio dum tamen conuenit personæ procedenti, hoc est, Filio, & Spiritui sancto; quia hæc tantum sunt alicuius per originem. Tertio vero dicitur donum id, quod non tantum est alterius per originem, & donari potest: sed etiam ex vi suæ

Vázquez in 1. part. Tom. 2.

originis procedit vt donum: & hoc modo solum conuenit Spiritui sancto, qui cum procedat vt amor, vt suæ originis, habere videtur rationem doni. Hanc sententiam tradidit *Marfilus* in 1. q. 21. artic. 1. notat. 4. putatque *Canariensis*, esse sententiam *S. Thomæ* in art. 1. ad 1.

Ego quidem fateor tres acceptiones doni assignari à *S. Thomæ* in ea solutione primi, vel quando est idem cum donante, & hoc modo essentiam diuinam posse dici donum; vel quando est possessio donantis, vt seruus; vel tertio modo per originem, quando donum procedit à donante, & sic conuenire cuius personæ procedenti, quæ ab ea, à qua procedit, per missionem, quam mittitur ad creaturas, donari potest. Addit vero *Canariensis* aliam acceptionem, omittit scilicet illa, quando scilicet id, quod procedit, vi suæ originis procedit vt donum: & hoc pacto inquit proprium esse Spiritus sancti. *S. Thom.* eo loco concludit solum tertio illo modo posse esse personalem, & cuius procedenti personæ conuenire: sed art. 2. docet, vltimo illo modo esse proprium Spiritus sancti, id quod amplius à nobis explicari oportet: neque enim tam multiplices acceptiones doni assignandæ sunt.

CAPVT II.

Donum, quod natura sua donum est, proprietatem esse Spiritus sancti, verior sententia est.

NE in certa huc, illucque nostra vagetur disputatio, primum omnium statuenda est definitio doni; deinde quæ ad illius plenam intelligentiam necessaria fuerint adducenda. Donum igitur, teste *Arist.* 4. Top. cap. 4. prope finem est, datio irredibilis, hoc est, sine spe & pacto retributionis, ac si dicas, est datio liberalis ex amore. Quare videndum est, an hoc modo alicui personæ peculiari ratione conueniat, esse donum: nec enim nouas acceptiones, aut etiam definitiones doni ex nostro capite comminisci licitum est. Ex hac vero definitione primum manifeste liquet donum respectum habere, tum ad eum, qui donat liberaliter, tum etiam ad eum, cui fit donatio: deinde patet donum solum appellari id, quod naturæ rationali donari potest; hæc enim sola capax est liberalis & gratuita donationis, vt ait *August.* lib. 4. contra Iulianum, cap. 3. non longe à principio. Postremo vt notauit *Caiet.* in art. 1. & colligitur ex *S. Tho.* in corp. constat, donum esse super facultatem accipientis, eo quod sola voluntate donantis confertur.

Præterea obseruandum est non tantum esse donum id, quod actu donatur, sed donum etiam appellari illud, quod donari potest, vel ad id deputatum est. Ita docuerunt *S. Tho.* art. 1. ad 4. Bonauent. in 1. dist. 18. q. 2. *Gabr.* art. 1. *Marfilus* in 1. q. 21. art. 3. quos sequitur *Canariensis* in hoc articulo. Quare quod Spiritus sanctus ad æterno nulli donetur, nihil obstat, quo minus vere donum dicatur. Id præse tradit *August.* lib. 5. de Trinit. cap. 15. in fine, cum ait: *Aliter enim intelligitur, cum dicitur donum, aliter cum dicitur donatum: donatum potest esse, antea quam detur, donatum vero, nisi datum fuerit nullo modo dici potest.* Quare cum idem *Augustinus* 15. de Trinitate, capit. 19. inquit: *In tantum ergo donum Dei est, in quantum datur, eis, quibus datur; ita est intelligendus, vt loquatur de dono, quatenus donatum est.*